

I AGa 274/21, Moc wiążąca orzeczenia na tle roszczeń rozdrobnionych. Przyznanie dokumentacji technicznej ochrony autorskoprawnej - Wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu

LEX nr 3397892

Wyrok

Sądu Apelacyjnego w Poznaniu

z dnia 10 sierpnia 2022 r.

I AGa 274/21

Moc wiążąca orzeczenia na tle roszczeń rozdrobnionych. Przyznanie dokumentacji technicznej ochrony autorskoprawnej

TEZA aktualna

Wykładnia prawa, która legła u podstaw rozstrzygnięcia w zakończony prawomocnie sprawie, w której powód dochodził części świadczenia, nie jest objęta mocą wiążącą wyroku w innej sprawie o dalszą część tego świadczenia, pomiędzy tymi samymi stronami, w tym samym stanie faktycznym i prawnym, jeśli jest rażąco sprzeczna z prawem.

TEZA aktualna

Warunkiem przyznania dokumentacji technicznej ochrony autorskoprawnej jest to, aby charakteryzowała się specyficznymi, będącymi wynikiem indywidualnej kreacji autora elementami, wyrażającymi się w sposobie doboru i prezentacji danych oraz ich interpretacji, a także w formie osobistego i swobodnego (w pewnym chociaż zakresie) ich ujęcia. Nie jest natomiast utworem w rozumieniu prawa autorskiego opracowanie stanowiące jedynie zastosowanie nawet wysokospecjalistycznej wiedzy technicznej, jeżeli jego treść jest z góry zdeterminowana obiektywnymi warunkami i wymaganiami technicznymi oraz charakterem rozwiązywanego zadania technicznego.

TEZA aktualna

Problem samoistnej ochrony dokumentacji technicznej powstaje tylko wówczas, gdy w twórczy i indywidualny sposób przedstawiono techniczny przedmiot tej dokumentacji (który może być zarówno twórczy, jak i nietwórczy). Ochrona samego przedstawianego przedmiotu prawami wyłącznymi, w tym w ramach prawa autorskiego, jest kwestią odrębną. Nie podlegają także ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego zawarte w dokumentacji rozwiązania techniczne.

UZASADNIENIE

Skład orzekający

Przewodniczący: Sędzia Małgorzata Gulczyńska.

Sędziowie: Elżbieta Fijałkowska.

Małgorzata Goldbeck-Malesińska

Sentencja

Sąd Apelacyjny w (...) I Wydział Cywilny i Własności Intelektualnej po rozpoznaniu w dniu 10 sierpnia 2022 r. w (...) na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Ż. przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w P. o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Okręgowego w (...) z dnia 18 maja 2021 r. sygn. akt IX GC 137/19,

1. oddala apelację;

2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego 8.100 zł tytułem kosztów postępowania apelacyjnego.

Elżbieta Fijałkowska Małgorzata Gulczyńska Małgorzata Goldbeck-Malesińska

Niniejsze pismo nie wymaga podpisu własnoręcznego na podstawie § 21 ust. 4 zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej jako właściwie zatwierdzone w sądowym systemie teleinformatycznym

Starszy sekretarz sądowy

Ewa Gadomska

Uzasadnienie faktyczne

Pozwem z dnia 31 stycznia 2019 r. powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ż. wniósł o zasądzenie od pozwanego (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. kwoty 428.800 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 5 lutego 2016 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu pozwu podał, że strony są współwłaścicielami po 1/2 udziału w autorskich prawach majątkowych oraz autorskich prawach zależnych do utworu w postaci dokumentacji technicznej kuchni polowej (...) (...). W 2012 r. pozwany prawa powoda naruszył, bo przy wykorzystaniu przedmiotowej dokumentacji wyprodukował na rzecz (...) 10 kuchni polowych za 2.680.000 zł netto (268.000 zł za kuchnię). Podstawę roszczenia stanowiącego dwukrotność należnego powodowi wynagrodzenia za naruszenie autorskich praw majątkowych do wskazanej dokumentacji technicznej stanowi art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Wysokość wynagrodzenia na poziomie 8% wartości zamówienia zrealizowanego przez pozwanego została ustalona przez biegłego sądowego w ramach poprzedniego sporu stron, który zawiśł przed Sądem Okręgowym w (...) w prawomocnie zakończonej sprawie o sygn. akt IX GC 1208/14.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego.

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Okręgowy oddalił powództwo, ustalając następujące fakty.

Powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Ż. zajmuje się produkcją maszyn.

Pozwany (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w P. zajmuje się m.in. produkcją maszyn specjalnego przeznaczenia, nadwozi, naczep i cystern.

W latach 90 spółka (...) SA z siedzibą w Ż. (wówczas Fabryka (...) SA z siedzibą w Ż.) przy współpracy z Biurem (...) sp. z o.o. z siedzibą w W. realizowała projekt badawczo-rozwojowy pod tytułem "Żywienie wojsk w działaniach bojowych - K. polowa na podwoziu jednoosiowym wz. (...) (...)". Na potrzeby tego projektu spółki, za pomocą swoich wykwalifikowanych pracowników, opracowały dokumentację techniczną kuchni polowej (...) (...). W kolejnych latach na jej bazie powstał nowy wzór kuchni nr (...) (...). Po wyprodukowaniu pierwszych kuchni polowych typu (...) (...) i przebadaniu ich pod kątem przydatności zostały one wprowadzone do wyposażenia (...) i zatwierdzone do produkcji seryjnej na potrzeby (...) decyzją (...) nr (...) z dnia 22 kwietnia 2002 r.

W międzyczasie (...) zarejestrował zgłoszony w dniu 7 grudnia 1998 r. wzór przemysłowy pt. (...) na rzecz (...) SA. Prawo z rejestracji tego wzoru przemysłowego wygasło w 2004 r.

(...) sp. z o.o. w dniu 19 sierpnia 2004 r. zawarły porozumienie, w którym ustaliły, że w przypadku sprzedaży dokumentacji kuchni polowej (...) (...) udział dla każdej ze spółek wynosić będzie 50%

uzyskanej ceny sprzedaży (pkt 3).

(...) SA w dniu 2 września 2008 r. przeniosła na powoda 1/2 udziału w autorskich prawach majątkowych oraz autorskich prawach zależnych do utworu w postaci dokumentacji technicznej kuchni polowej (...) (...) na wszelkich polach eksploatacji, a w szczególności obejmujących:

- a) wytwarzanie w oparciu o utwór gotowych wyrobów oraz rozporządzanie nimi,
- b) wprowadzanie do obrotu,
- c) najem, dzierżawę oraz inne formy oddania w używanie,
- d) utrwalenie i zwielokrotnienie dowolną techniką,
- e) wprowadzenie do pamięci komputera,
- f) rozpowszechnianie za pomocą dowolnych technik i na dowolnych nośnikach,
- g) udzielanie zezwolenia na wykonywanie praw zależnych w stosunku do opracowań powstałych na podstawie utworu.

W dniu 7 maja 2009 r. analogiczną umowę zawarło Biuro (...) sp. z o.o. z pozwanym.

W 2012 r. Jednostka Wojskowa (...) z siedzibą we W. ogłosiła przetarg nieograniczony nr (...) m.in. na dostawę kuchni polowej (...) (...) i kuchni polowej (...) (...). Jeszcze w 2010 r. strony jako konsorcjum uczestniczyły z powodzeniem w dwóch tego typu przetargach, jednak po tym czasie pozwany przystępował do przetargów organizowanych przez (...) samodzielnie. Przy tym pozwany nie wyraził względem powoda woli utworzenia konsorcjum oraz nie zwrócił się do niego z prośbą o wyrażenie zgody na wykorzystanie całości dokumentacji technicznej niezbędnej do realizacji zadań określonych w przetargu. Podobnie było w odniesieniu do przetargu nr (...).

W wyniku przeprowadzonego przetargu pozwanemu powierzono zrealizowanie zamówienia, w tym przez dostarczenie 10 kuchni polowych typu (...) (...) za łączną kwotę 2.680.000 zł netto, tj. 268.000 zł netto za kuchnię.

W reakcji na to powód domagał się od pozwanego wyjaśnienia przyczyn i podstawy wykorzystywania dokumentacji technicznej kuchni polowej (...) (...) z pominięciem powoda jako jej współwłaściciela oraz zapłaty za korzystanie z przysługującego powodowi udziału we własności dokumentacji. Celem polubownego zakończenia sporu oraz zrekompensowania powodowi jego pominięcia w realizacji kontraktów dla wojska pozwany zaproponował powodowi wynagrodzenie w wysokości 5% wartości danego kontraktu. Propozycja ta nie została jednak zaakceptowana przez powoda.

W kolejnych latach strony umownie regulowały wzajemne stosunki. Umową licencyjną z 19 lipca 2013 r. powód udzielił pozwanemu licencji wyłącznej do przysługującego mu udziału wynoszącego 1/2 w

autorskich prawach majątkowych i zależnych do dokumentacji technicznej kuchni polowej (...) (...), objętych postępowaniem o udzielenie zamówienia publicznego nr (...) (...) prowadzonym przez jednostkę Wojskową (...) we W., za wynagrodzeniem wynoszącym 8% kwoty netto zbycia kuchni polowej (...) (...).

Następnie umową licencyjną z 11 sierpnia 2014 r. powód udzielił pozwanemu licencji wyłącznej do przysługującego mu udziału wynoszącego 1/2 w autorskich prawach majątkowych i zależnych do dokumentacji technicznej kuchni polowej (...) (...), objętych postępowaniem o udzielenie zamówienia publicznego nr (...) (...) prowadzonym przez jednostkę Wojskową (...) we W., za wynagrodzeniem wynoszącym 8% kwoty netto zbycia kuchni polowej (...) (...).

Z kolei umową licencyjną z 15 maja 2015 r. powód udzielił pozwanemu licencji wyłącznej do przysługującego mu udziału wynoszącego 1/2 w autorskich prawach majątkowych i zależnych do dokumentacji technicznej kuchni polowej (...) (...), objętych postępowaniem o udzielenie zamówienia publicznego nr (...) (...) prowadzonym przez jednostkę Wojskową (...) we W., za wynagrodzeniem wynoszącym 8% kwoty netto zbycia kuchni polowej (...) (...). Licencja miała obejmować prawo do korzystania z utworu na polach eksploatacji obejmujących wykorzystanie utworu do produkcji egzemplarzy kuchni polowych (...) (...) oraz wprowadzenia wyprodukowanych egzemplarzy do obrotu w ramach realizacji konkretnego zamówienia publicznego.

Powyższe umowy licencyjne zostały wykonane przez strony.

Szacunkowa wartość rynkowa stawki opłaty licencyjnej za prawo do wyłącznego korzystania z dokumentacji technicznej kuchni polowej (...) (...) nie została dotąd ustalona.

W dniu 5 października 2015 r. powód złożył do Sądu Rejonowego (...) w P. wniosek o zawezwanie (...) sp. z o.o. do próby ugodowej. Przedmiotem ugody miała być zapłata na rzecz powoda kwoty 494.460 zł tytułem wynagrodzenia za naruszenie autorskich praw majątkowych przysługujących powodowi do dokumentacji technicznej kuchni polowej (...) (...). Naruszenie to miało polegać na sprzedaży Jednostce Wojskowej nr (...) z siedzibą we (...) sztuk kuchni polowej typu (...) (...) za cenę 3.296.400 zł brutto, po uprzednim wyprodukowaniu tych kuchni w oparciu o dokumentację techniczną (...) (...), mimo że powód jako współwłaściciel tej dokumentacji nie wyraził na takie działanie zgody (przetarg nr (...)). Wskazana kwota stanowiła 15% ceny netto za sprzedane jednostce wojskowej kuchnie polowe. W dniu 4 lutego 2016 r. odbyło się posiedzenie Sądu Rejonowego (IX GCo 425/15), na którym nie stawił się przedstawiciel pozwanego. W efekcie nie doszło do zawarcia ugody pomiędzy stronami.

Strony nie uregulowały swoich zobowiązań w latach 2011 i 2012. Na tym tle doszło przed Sądem Okręgowym w (...) do kilku sporów.

Wprowadzenie w 2011 r. do obrotu łącznie 9 sztuk kuchni polowej (...) (...) jest przedmiotem sprawy o

sygn. akt IX GC 51/18 (przetarg nr T./ (...) oraz (...)). Sprawa nie jest prawomocnie zakończona.

Z kolei wprowadzenie w 2012 r. do obrotu 3 kuchni polowych (...) (...) było przedmiotem rozstrzygnięcia w sprawie o sygn. akt IX GC 1208/14 (przetarg nr (...)). 23 stycznia 2017 r. Sąd Okręgowy w (...) wydał wyrok, którym zasądził od pozwanego na rzecz powoda żadaną kwotę. Wniesiona przez pozwanego apelacja została oddalona przez Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z 14 września 2017 r. sygn. akt I ACa 343/17. Postanowieniem z dnia 9 sierpnia 2018 r. wydanym w sprawie o sygn. akt II CSK 167/18 Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej pozwanego wywiedzionej w tej sprawie.

Niniejsze postępowanie dotyczy drugiego przetargu zorganizowanego w 2012 r. o nr (...), w wyniku którego do obrotu wprowadzono kolejnych 10 sztuk kuchni polowych typu (...) (...).

W międzyczasie przed Sądem Okręgowym w (...) wszczęta została sprawa z powództwa (...) SA przeciwko (...) sp. z o.o. o sygn. akt IX GC 128/17, dotycząca dokumentacji technicznej kuchni polowej (...) (...). Nie została ona prawomocnie zakończona. Sąd I instancji wyrokiem z 22 maja 2019 r. oddalił powództwo.

W każdej z wymienionych spraw wypowiedzieli się biegli sędziwi zajmujący się wyceną praw autorskich.

W niniejszej sprawie Sąd zlecił wykonanie opinii biegłemu sądowemu D. S. Sporządzona opinia, wraz z opinią uzupełniającą oraz ustnymi wyjaśnieniami złożonymi podczas rozprawy w dniu 12 maja 2021 r. stanowi według Sądu wartościowe opracowanie, choć ostatecznie biegły nie ustalił wysokości opłaty licencyjnej. Biegły S. wskazał, że zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na wiarygodne oszacowanie wartości stawki rynkowej opłaty licencyjnej za prawo do wyłącznego korzystania z dokumentacji technicznej kuchni polowej (...) (...). Oceniał wartość badawczą umów licencyjnych z lat 2013-2015 przedłożonych przez powoda i wyjaśnił dlaczego nie mogły one stanowić wiarygodnych danych dla oszacowania właściwej stawki opłaty licencyjnej.

Biegły D. S. za nieprzydatne uznał opinie sporządzone na potrzeby postępowania prowadzonego przed tutejszym Sądem pod sygn. akt IX GC 1208/14, których autorem jest biegły sądowy P. M. Nie sposób bowiem z nich wywieść jaką metodą badawczą posłużył się biegły czyniąc swoje ustalenia.

Sąd oddalił wnioski pozwanego co do zobowiązania Inspektora (...) do przedłożenia dokumentacji oraz udzielenia informacji odnośnie kart zmian i ich wpływu na dokumentację konstrukcyjną, oceniając je jako wnioski zbędne. Powód nie przeczył bowiem temu, że w pierwotnej wersji dokumentacji kuchni polowej (...) (...) wprowadzono na przestrzeni lat szereg zmian. Powód stał jedynie na stanowisku, że karty zmian były integralną częścią już istniejącej dokumentacji technicznej i stanowiły jeden utwór.

Sąd oddalił wniosek powoda o przeprowadzenie dowodu z opinii prywatnej z 23 lipca 2019 r. jako nieuzasadniony w świetle konieczności przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego sądowego.

Sąd na podstawie art. 2352 § 1 pkt 2, 3 i 5 k.p.c. pominął pozostałe wnioski dowodowe powoda - o

przeprowadzenie dowodu z dokumentów zgromadzonych w aktach sprawy o sygn. IX GCo 425/15, jako że dokumenty złożone wraz z pozwem były wystarczające dla oceny zarzutu przedawnienia roszczenia oraz o przeprowadzenie dowodu z opinii kolejnego biegłego uznając, że w sprawie nie zgromadzono odpowiedniego materiału, który mógłby zostać poddany badaniu przez biegłego sądowego, zatem zlecenie kolejnej opinii byłoby niecelowe. Przy tym prowadziłyby jedynie do przedłużenia postępowania.

W tym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał powództwo za niezasadne.

Stan faktyczny sprawy był w zasadzie bezsporny, choć strony odmiennie interpretowały zaistniałe fakty. Pozwany twierdził, że powód nie wykazał, aby przysługiwały mu jakiekolwiek prawa autorskie do spornej dokumentacji, która nie stanowi utworu, bądź jest utworem zależnym, który nie podlega ochronie prawn-autorskiej. Niemniej w żadnym momencie nie zaprzeczył okolicznościom sprawy wyłaniającym się ze zgromadzonego materiału dowodowego, w szczególności z przedłożonych dokumentów. Przy tym nie przedstawił dowodów przeciwnych, które mogłyby poddać w wątpliwość ustalony stan faktyczny sprawy. W odpowiedzi zaś na zarzut pozwanego co do niewykazania nabycia autorskich praw majątkowych od twórcy będącego osobą fizyczną, powód przedłożył dokumentację pracowniczą osób pracujących nad dokumentacją techniczną kuchni polowej (...) (...) w ramach zatrudniania w (...) SA. Wobec tego zarzut pozwanego w tym względzie stracił na aktualności.

Sąd Okręgowy w pierwszej kolejności rozważył czy sporna dokumentacja techniczna kuchni polowej (...) (...) przekazana stronom przez jej pierwotnych współtwórców stanowi utwór w rozumieniu art. 1 ustawy z 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (t.j. Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631 z późn. zm., dalej "pr. aut."). Miał przy tym na uwadze, że w myśl art. 6 k.c. to na powodzie spoczywał obowiązek wykazania, że spornej dokumentacji taki status przysługuje. Pozwany bowiem kwestionował, aby miała ona taki charakter, mimo iż w swojej argumentacji był chaotyczny i niekonsekwentny. Potrzeba taka wynikała także z tego, że powołany w sprawie biegły nie badał tego zagadnienia, zaś opinie sądowe opracowane na potrzeby innych postępowań sądowych poddały w wątpliwość założenie, że sporna dokumentacja jest utworem.

Z uwagi na to, że inna sprawa sądowa pomiędzy tymi samymi stronami, w której przedmiot sporu dotyczył tej samej dokumentacji została prawomocnie zakończona, Sąd miał na względzie również zasady wynikające z art. 366 k.p.c. Co do zasady więc, wobec ustaleń prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w (...) w sprawie IX GC 1208/14, Sąd pierwszej instancji przyjął, że sporna dokumentacja spełnia pewne cechy utworu, jednakże badał zakres tych cech.

Zgodnie z art. 1 ust. 1 pr. aut. przedmiotem prawa autorskiego jest każdy przejaw działalności twórczej o indywidualnym charakterze, ustalony w jakiegokolwiek postaci, niezależnie od wartości, przeznaczenia i sposobu wyrażenia (utwór). Dalej w ust. 2 przywołanego przepisu, ustawodawca wskazał, że w

szczególności przedmiotem prawa autorskiego są utwory:

- 1) wyrażone słowem, symbolami matematycznymi, znakami graficznymi (literackie, publicystyczne, naukowe, kartograficzne oraz programy komputerowe;
- 2) plastyczne;
- 3) fotograficzne;
- 4) lutnicze;
- 5) wzornictwa przemysłowego;
- 6) architektoniczne, architektoniczno-urbanistyczne i urbanistyczne;
- 7) muzyczne i słowno-muzyczne;
- 8) sceniczne, sceniczno-muzyczne, choreograficzne i pantomimiczne;
- 9) audiowizualne (w tym filmowe).

Wynika z tego, że dzieło może być traktowane jako utwór tylko wtedy, gdy stanowi rezultat pracy człowieka (twórcy), jest przejawem jego działalności twórczej i ma indywidualny charakter.

Dokonując oceny wytworu w oparciu o wyżej wskazane kryteria Sąd Okręgowy miał na uwadze, że niniejsze postępowanie dotyczy dokumentacji technicznej, a nie dzieła technicznego należącego do szerszej kategorii. Z tego względu trzeba ją rozumieć jako zespół dokumentów zawierających dane techniczne umożliwiające wyprodukowanie i eksploatację urządzeń technicznych, które mogą być objęte ochroną wynikającą z prawa autorskiego jedynie w określonych okolicznościach. Tego typu ochronie nie podlega bowiem samo techniczne rozwiązanie zawarte w dokumentacji, gdyż z reguły stoi temu na przeszkodzie brak cechy indywidualności, ale objęcie nią "dzieła technicznego" w sposób, który da jej cechy wyróżniające, osiągnięte dzięki indywidualnemu wkładowi pracy twórczej autora, uzyskane przy wykorzystaniu swobody twórczej. Granice indywidualnego ukształtowania dzieła technicznego są znacznie węższe przy dokumentacji dla celów produkcyjnych (wykonania urządzenia), aniżeli innych, np. dokumentacji dla celów informacyjnych, sporządzanej w formie instrukcji obsługi lub opisów konstrukcji i działania urządzeń (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) z 7 października 2015 r., sygn. VI ACa 1200/14).

Sąd pierwszej instancji doszedł do wniosku, że powód nie wykazał, aby dokumentacja techniczna kuchni polowej (...) (...) miała cechy, które pozwoliłyby w całości zakwalifikować ją jako utwór w rozumieniu przywołanych wyżej przepisów. Powód bowiem zaniechał inicjatywy dowodowej w celu wykazania w jakim zakresie, w jakich częściach i jakich elementach sporna dokumentacja zawierała wartości indywidualne, twórcze. W licznych pismach procesowych nie podał na czym konkretnie miałyby polegać twórcze i indywidualne cechy przedmiotowej dokumentacji, a w szczególności jakie jej elementy decydują

o tym, że ma ona cechy twórcze i indywidualne, odróżniające ją od innych dokumentacji tego rodzaju, a zatem, że stanowi ona utwór. Powołał co prawda dowód z zeznań świadków W. L. i J. B., którzy byli jednymi z autorów analizowanej dokumentacji technicznej, ale była to reakcja na zarzut pozwanego dotyczący braku wykazania ciągu nabyć autorskich praw majątkowych od twórców dokumentacji, będących osobami fizycznymi.

Odnosząc się do zasadniczego problemu tego procesu powód ograniczył się do przytoczenia orzeczeń Sądu Najwyższego lub sądów powszechnych, wedle których dokumentacja techniczna jest utworem. W szczególności powołał się na ustalenia poczynione w sprawie o sygn. IX GC 1208/14, w tym na opinie biegłego P. L.-M., które Sąd w niniejszej sprawie ocenił więcej niż krytycznie, opierając się przede wszystkim na opinii biegłego D. S. Sama zaś możliwość przyznania dokumentacji technicznej statusu utworu wynikająca ze wskazanych przez powoda orzeczeń nie przesądza wcale, że taki status ma sporna dokumentacja.

Kierując się kryteriami przyjętymi przez biegłego A. G. (1) w opinii uzupełniającej z 26 lutego 2021 r. Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że w przeważającym zakresie przedmiotowa dokumentacja nie przedstawia cech twórczych o indywidualnym charakterze. Stanowi ona w większości rysunki techniczne, których nie cechuje twórczość i indywidualizm, albowiem zostały one sporządzone metodami technicznymi na podstawie istniejących detali urządzenia. Wydaje się, że pewne cechy twórcze przejawia jedynie instrukcja obsługi kuchni polowej (...) (...) (płyta CD k. 337 akt - plik (...) (...)). Forma tego opracowania świadczy o tym, że twórca miał pewien zakres swobody twórczej, dzięki czemu w sposób indywidualny zaprezentował informacje zawarte w tym dokumencie. Jednakże bardziej wnikliwa analiza dokumentacji nie jest możliwa, ponieważ w tym zakresie nie wypowiedział się biegły sądowy posiadający wiadomości specjalne. Powyższe potwierdza jednak, że sam fakt stworzenia nowej dokumentacji technicznej nie dowodzi jeszcze, że jest ona utworem w rozumieniu przepisów ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Ponadto Sąd Okręgowy uznał, że mechanizm naruszenia opisany przez powoda, polegający na sprzedaży przez pozwanego 10 sztuk kuchni polowych (...) (...), które wyprodukowane zostały w oparciu o sporną dokumentację techniczną, mógłby podlegać ochronie przewidzianej w ustawie z 30 czerwca 2000 r. prawo własności przemysłowej (art. 287-291) przy założeniu, że powód dysponuje prawem ochronnym do wzoru użytkowego w postaci kuchni polowej, o którym mowa w art. 102 ust. 1 p.w.p. Z taką zaś sytuacją nie mamy do czynienia w omawianym przypadku.

Reasumując Sąd Okręgowy uznał, że powód nie wykazał pod jakimi względami dokumentacja techniczna, której domaga się ochrony, różni się od innych spotykanych na rynku, z czego wynika jej nowatorskość, indywidualność i odrębność względem innych dokumentacji służących do wykonania urządzenia.

Na powyższą ocenę nie ma wpływu fakt, że w innym procesie toczącym się przed Sądem Okręgowym w (...), a odnoszącym się do tej samej dokumentacji technicznej, skład orzekający uznał ją za utwór, a ustalenia te potwierdził Sąd II instancji. Tego typu ustalenia są czynione indywidualnie w ramach każdego procesu i są wynikiem analizy zgromadzonego materiału dowodowego.

Już z tych przyczyn powództwo podlegało oddaleniu. Sąd Okręgowy dodał, że wynik postępowania byłby taki sam nawet przy założeniu, że przedmiotowa dokumentacja techniczna stanowi utwór w rozumieniu przywołanych przepisów, a powód jest uprawniony w zakresie majątkowych praw autorskich do tej dokumentacji. Działanie pozwanego nie stanowiło bowiem korzystania z utworu w rozumieniu ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Powód odwoływał się do ustaleń stron zawartych w umowach licencyjnych z lat 2013-2015. Postanowienia tych umów w istocie wskazują, że intencją stron jako współwłaścicieli było kwalifikowanie posiadanej dokumentacji technicznej jako utworu. Stąd strony przyjęły, że wyłączne korzystanie z dokumentacji przez pozwanego może odbywać się jedynie za wynagrodzeniem (opłata licencyjna w wysokości 8% ceny sprzedaży urządzenia). W ocenie Sądu pierwszej instancji opisany przez powoda sposób korzystania przez pozwanego ze spornej dokumentacji nie koresponduje jednak z żadnym z pól eksploatacji określonych w art. 50 pr. aut. Zgodnie z przywołanym przepisem odrębne pola eksploatacji stanowią w szczególności:

- 1) w zakresie utrwalania i zwielokrotniania utworu - wytwarzanie określoną techniką egzemplarzy utworu, w tym techniką drukarską, reprograficzną, zapisu magnetycznego oraz techniką cyfrową,
- 2) w zakresie obrotu oryginałem albo egzemplarzami, na których utwór utrwalono - wprowadzanie do obrotu, użyczenie lub najem oryginału albo egzemplarzy,
- 3) w zakresie rozpowszechniania utworu w sposób inny niż określony w pkt 2 - publiczne wykonanie, wystawienie, wyświetlenie, odtworzenie oraz nadawanie i reemitowanie, a także publiczne udostępnianie utworu w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i w czasie przez siebie wybranym.

Opisywane przez powoda korzystanie przez pozwanego ze spornej dokumentacji poprzez wytwarzanie egzemplarzy kuchni polowej (wytworzenie egzemplarzy utworu) nie jest tożsame z korzystaniem z ustalonej formy utworu, która podlega ochronie prawno-autorskiej. Sąd podkreślił, że kuchnia polowa (wytwór materialny) nie może zostać uznana za egzemplarz dokumentacji. Owszem, wytworzenie gotowych wyrobów na podstawie dokumentacji technicznej wymaga wykorzystania zasad, sposobów i metod opisanych w jej treści, niemniej kuchnia polowa nie może stanowić nośnika utworu, który został wyrażony słowem lub graficznie. Dlatego też działanie polegające na wytworzeniu 10 egzemplarzy kuchni polowej na podstawie spornej dokumentacji nie stanowi korzystania z utworu w rozumieniu ustawy (podobnie biegły A. G. (1) na str. 10-13 opinii wydanej w sprawie IX GC 51/18).

Wreszcie nawet gdyby uznać, że roszczenie powoda jest słuszne co do zasady, to dzieląc stanowisko biegłego sądowego D. S. Sąd Okręgowy uznał, że zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwala na wiarygodne oszacowanie wartości stawki rynkowej opłaty licencyjnej za prawo do wyłącznego korzystania z dokumentacji technicznej kuchni polowej (...) (...). Zatem roszczenie powoda podlegałoby oddaleniu jako niewykazane co do wysokości.

Sąd Okręgowy uznał, że w razie wykazania przez powoda roszczenia tak co do zasady, jak i co do wysokości, zarzut przedawnienia byłby chybiony. Powód bowiem swoje żądanie zapłaty od początku wiązał z naruszeniem przez pozwanego autorskich praw majątkowych do utworu w postaci dokumentacji technicznej kuchni polowej (...) (...). Wskazanie i nazwanie podstawy prawnej tytułu swojego roszczenia na etapie pozwu stanowiło jedynie doprecyzowanie tego roszczenia.

O kosztach procesu Sąd orzekł w punkcie II. wyroku obciążając nimi w całości powoda jako stronę przegrywającą proces na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. i art. 99 k.p.c. Na koszty procesu poniesione przez pozwanego składały się koszty zastępstwa procesowego w kwocie 10.800 zł oraz kwota 17 zł stanowiąca wysokość opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Wysokość kosztów zastępstwa procesowego Sąd ustalił w oparciu o treść § 2 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 265).

Wyrok w całości zaskarżył powód, zarzucając mu:

I. naruszenie przepisów postępowania, z których każde miało istotny wpływ na wynik sprawy, w tym:

1. naruszenie przepisów art. 365 k.p.c. i art. 366 k.p.c. przez pominięcie prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w (...) z 23 stycznia 2017 r. wydanego w sprawie o sygn. akt IX GC 1208/14, jak i wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z 14 września 2017 r. wydanego w sprawie o sygn. akt I ACa 343/17, podczas gdy granice prawomocności materialnej określone ww. orzeczeniach wiązały Sąd Okręgowy w niniejszej sprawie w zakresie ustalenia, że dokumentacja techniczna kuchni polowej (...) (...) stanowi utwór w rozumieniu art. 1 i 3 pr. aut. oraz że naruszenie autorskich praw majątkowych do utworu nastąpiło poprzez wytworzenie egzemplarzy kuchni, jak też w zakresie stosownego wynagrodzenia za wykorzystanie wskazanego utworu do wytworzenia egzemplarzy kuchni polowej w roku 2012;

2. naruszenie art. 233 ust. 1 i 2 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c. polegające na braku wszechstronnego rozważenia materiału i w efekcie wadliwego ustalenia stanu faktycznego sprawy poprzez:

a) ustalenie stanu faktycznego na podstawie opinii biegłego sądowego A. G. (1) sporządzonych w sprawie IX GC 128/17 i I AGa 223/19 w sytuacji, gdy dotyczą one innego utworu i innego postępowania, a ponadto nie jest dopuszczalne dokonywanie przez biegłego wykładni i zastosowania przepisów prawa,

b) oparcie ustalenia niespełniania przez dokumentację techniczną (...) (...) cech utworu w oparciu o opinię

biegłego, podczas gdy biegły nie posiada wiadomości specjalnych w zakresie projektowania oraz tworzenia dokumentacji technicznych,

c) wadliwe ustalenie za biegłym sądowym, że:

i) dokumentacja nie spełnia cech utworu, ii) wytworzenie egzemplarzy kuchni polowej w oparciu o dokumentację techniczną będącą utworem nie stanowi sposobu korzystania z utworu,

(...) powód nie wskazał zakresu i sposobu korzystania z utworu przez pozwanego, w tym dowodów, iv) wytworzenie egzemplarza utworu na podstawie dokumentacji technicznej nie jest polem eksploatacyjnym,

v) pozwany nie korzystał z utworu a jedynie z jego egzemplarza oraz, że vi) korzystanie z dokumentacji technicznej w celu realizacji zamówienia publicznego nie jest polem eksploatacyjnym i nie jest jednym ze sposobów korzystania z utworu w rozumieniu art. 50 pr. aut.,

d) nieprzeprowadzenie całościowego dowodu z dokumentacji technicznej kuchni polowej (...) (...) dostarczonej na płycie CD oraz nie dokonanie przez Sąd żadnych ustaleń w zakresie spełniania przez dokumentację cech utworu w rozumieniu art. 3 ustawy o pr. aut., podczas gdy układ, wybór i dobór poszczególnych rysunków jako projektu kuchni i osobno jako dokumentacja ma charakter twórczy i stanowi utwór w rozumieniu powyżej wskazanego przepisu,

e) wadliwe ustalenie, że twórcy dokumentacji nie posiadali swobody twórczej przy tworzeniu dokumentacji oraz że dokumentacja nie posiada cech indywidualizujących,

f) wadliwe ustalenie, że zgromadzony materiał dowodowy nie daje podstaw do ustalenia wysokości stosownego wynagrodzenia za korzystanie z utworu,

3. naruszenie art. 233 § 1 i 2 w związku z art. 278 k.p.c. poprzez nie pominięcie opinii biegłego sądowego A. G. (1) z uwagi na niedopuszczalne, i z pominięciem tezy dowodowej, powoływanie się przez biegłego na fakty, których ustalenie należy do Sądu a nie biegłego, ustalenie stanu faktycznego sprawy oraz ich oceny, a także dokonanie zastrzeżonych dla Sądu rozstrzygnięć prawnych.

4. naruszenie art. 322 k.p.c. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji uznania, że ścisłe ustalenie stosownego wynagrodzenia jest za pomocą innych środków dowodowych jest utrudnione;

5. naruszenie art. 235 § 1 pkt 2, 3 i 5 k.p.c. poprzez pominięcie wniosku powoda o dopuszczenie dowodu z innego biegłego celem ustalenia wysokości stosownego wynagrodzenia,

6. naruszenie przepisu art. 328 § 2 k.p.c. poprzez nie wyjaśnienie i nie uzasadnienie w wyroku:

a) jakich przesłanek z art. 3 pr. aut. nie spełnia dokumentacja techniczna kuchni polowej (...) (...) b) z jakich przyczyn Sąd nie uwzględnił opinii biegłego sądowego sporządzonej przez P. L.-M.,

c) dokonywanie przez Sąd w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku sprzecznych względem siebie i

wykluczających się ustaleń co do kwestii posiadania przez dokumentację techniczną kuchni polowej (...) (...) cech utworu w rozumieniu art. 1 i 3 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

II. naruszenie prawa materialnego:

1. art. 1 ust. 1 pr. aut. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji spełniania przez dokumentację techniczną kuchni polowej (...) (...) cech utworu,

2. art. 1 ust. 21 pr. aut. poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, że wytworzenie egzemplarza kuchni polowej (...) (...) nie stanowi naruszenia praw autorskich, tj. formy zwielokrotniania zawartych w dokumentacji elementów twórczych poprzez urzeczywistnienie w wykonanym przedmiocie,

3. art. 3 pr. aut. poprzez jego niezastosowanie w sytuacji spełniania przez dokumentację cech utworu poprzez przyjęty w nim układ, dobór i zestawienie zarówno co do samego projektu kuchni jak i dokumentacji technicznej,

4. art. 17 pr. aut. poprzez błędną wykładnię i niezastosowanie podczas gdy zachowanie pozwanego wkroczyło w monopol eksploatacyjny powoda,

5. art. 50 pr. aut. poprzez jego błędną i zawężającą wykładnię, tj. poprzez przyjęcie, że katalog pól eksploatacji ma charakter zamknięty, wytworzenie na podstawie dokumentacji technicznej egzemplarza kuchni polowej nie stanowi odrębnego i samodzielnego pod względem technicznym i ekonomicznym pola eksploatacji utworu, a tym samym, że wytworzenie egzemplarza utworu nie jest polem eksploatacyjnym,

6. art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. b pr. aut. poprzez jego niezastosowanie i nie zasądzenie na rzecz powoda odszkodowania w podwójnej wysokości z tytułu naruszenia prawa autorskich do utworu w postaci dokumentacji technicznej kuchni polowej (...) (...) i to w sytuacji uznania przez Sąd części dokumentacji za spełniającą przesłanki ochrony prawno-autorskiej.

Skarżący wniósł o:

1) zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda 428.800 zł z ustawowymi odsetkami od 5 lutego 2016 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie na rzecz powoda kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych;

2) zasądzenie na rzecz strony powodowej kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych;

3) ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania w tym także rozstrzygnięcia o kosztach postępowania, w tym zastępstwa procesowego przed sądami obu instancji.

Pozwany wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Uzasadnienie prawne

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Nie jest uzasadniony zarzut naruszenia przepisów art. 365 k.p.c. i art. 366 k.p.c. Powód nie wskazał wprawdzie jednostki redakcyjnej art. 365 k.p.c., z pewnością miał jednak na myśli jego § 1, ponieważ § 2 odnosi się do mocy wiążącej wyroków cywilnych w postępowaniu karnym, jest zatem w sprawie bezprzedmiotowy.

Skarżący w apelacji podtrzymuje prezentowane przed Sądem pierwszej instancji stanowisko, że prawomocny wyrok jaki zapadł między tymi samymi stronami na tle naruszenia przez pozwanego podobnym zachowaniem praw do tej samej dokumentacji ma moc wiążącą w niniejszym postępowaniu - zarówno co do ustalenia twórczego charakteru dokumentacji, praw przysługujących powodowi do niej oraz wysokości należnego wynagrodzenia. Słusznie zarzuca Sądowi Okręgowemu brak konsekwencji co do oceny tego zagadnienia. Sąd ten bowiem z jednej strony stwierdził, z powołaniem się na art. 366 k.p.c., że ustalenia wcześniejszego wyroku wiążą go co do zasady, w tym co do stwierdzenia, że sporna dokumentacja spełnia pewne cechy utworu, a następnie uznał za nieistotny fakt uznania tej dokumentacji w innym procesie przez sądy obu instancji za utwór, ponieważ tego typu ustalenia są czynione indywidualnie w ramach każdego procesu i są wynikiem analizy zgromadzonego materiału dowodowego. Ostatecznie Sąd Okręgowy odmiennie niż we wcześniejszym prawomocnym wyroku stwierdził, że powód nie wykazał, aby dokumentacja techniczna kuchni polowej (...) (...) miała cechy, które pozwoliłyby w całości zakwalifikować ją jako utwór. Wyraził niekategoryczne przekonanie ("wydaje się"), że pewne cechy twórcze przejawia jedynie instrukcja obsługi kuchni polowej.

W ocenie Sądu Apelacyjnego wcześniej wydany w analogicznej sprawie prawomocny wyrok nie ma mocy wiążącej w niniejszej sprawie.

Prezentując swe stanowisko powód odwołał się do wybranych, korzystnych dla niego orzeczeń, pomijając - z pewnością znane mu - judykaty nowsze i niewygodne z punktu widzenia jego interesów.

Zakres stosowania przepisu art. 365 § 1 k.p.c. ujmowany jest w doktrynie i orzecznictwie niejednolicie.

Stanowisko analogiczne do powołanego w apelacji wyroku z 6 marca 2014 r., V CSK 203/13, OSNC 2015/2/23, Sąd Najwyższy zajmował także w wyrokach z 4 listopada 2016 r. I CSK 736/15 (LEX nr 2156645), z 23 czerwca 2016 r., V CNP 55/15 (LEX nr 2096719) oraz uchwale z 29 marca 1994 r., III CZP 29/94, Mon. Prawn. 2015, nr 2, s. 85). W orzeczeniach tych uznawano, że w procesie o dalszą część świadczenia z tego samego stosunku prawnego, sąd nie może w niezmienionych okolicznościach orzec odmiennie o zasadzie odpowiedzialności za zobowiązanie. Jeśli zatem powód z jakichś przyczyn rozdrobni roszczenie, to sąd rozpoznając kolejną sprawę między tymi samymi stronami o dalszą część

rozdrobionego roszczenia obowiązany jest uznać, że sama zasada odpowiedzialności, która była już przedmiotem wyrokowania we wcześniej prawomocnie zakończonej sprawie, kształtuje się tak, jak o tym prawomocnie orzeczono.

Jednak w przeważającej części orzeczeń Sądu Najwyższego moc wiążącą prawomocnego orzeczenia określono w węższych granicach, uznając, że dotyczy ona co do zasady związania treścią sentencji wyroku, a nie uzasadnienia, zawierającego przedstawienie dowodów i ocenę ich wiarygodności. Stwierdzano, że przedmiotem prawomocności materialnej jest ostateczny rezultat rozstrzygnięcia, a nie przesłanki, które do niego doprowadziły. Sąd nie jest związany ani ustaleniami faktycznymi poczynionymi w innej sprawie, ani poglądami prawnymi wyrażonymi w uzasadnieniu zapadłego w niej wyroku (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 8 grudnia 2016 r., III CNP 29/15, LEX nr 2192645; z 13 września 2007 r., III CSK 123/07, "Orzecznictwo Sądów w sprawach Gospodarczych" 2009, Nr 2, poz. 12; z 7 kwietnia 2016 r., III CSK 276/15, LEX nr 2044479; dnia 8 czerwca 2005 r., V CK 702/04, LEX nr 402284;

W wyroku z 15 stycznia 2015 r., IV CSK 181/14 (LEX nr 1628952) Sąd Najwyższy podkreślił, że pierwszoplanowe znaczenie w postępowaniu sądowym ma zasada autonomii jurysdykcyjnej sądu. Z zasady niezawisłości sędziowskiej oraz zasady swobodnej oceny dowodów wynika kompetencja sądu do samodzielnego rozstrzygania wszystkich zagadnień występujących w sprawie. Ograniczenie tej kompetencji musi znajdować wyraźne oparcie w ustawie, a wszystkie wyłączenia i wyjątki od tej zasady powinny być interpretowane ścieśniająco.

W uchwale z 8 listopada 2019 r., III CZP 27/19 (OSNC 2020/6/48) Sąd Najwyższy uznał, że wykładnia umowy, na podstawie której powód dochodził wynagrodzenia za świadczenie usług, nie jest objęta mocą wiążącą wyroku (art. 365 § 1 k.p.c.) w sprawie o inną część przewidzianego tą umową wynagrodzenia za świadczenie usług.

W uchwale z 12 lipca 2018 r., III CZP 3/18 (OSNC 2019, Nr 5, poz. 53), wydanej na tle roszczeń o czynsz najmu, Sąd Najwyższy stwierdził, że w procesie oświadczenie okresowe przysługujące powodowi na podstawie określonego stosunku prawnego za kolejny okres wymagalności, nie jest dopuszczalne ponowne badanie i ocenianie przez sąd zdarzeń prawnych, odnoszących się do zasady odpowiedzialności pozwanego, w takim zakresie, w jakim były one przedmiotem rozstrzygnięcia w prawomocnym wyroku wydanym w procesie między tymi samymi stronami oświadczenie należne za wcześniejsze okresy wymagalności. Uznał jednak, że w procesie oświadczenie okresowe za kolejne okresy wymagalności nie obowiązuje prekluzja w zakresie twierdzeń i zarzutów, jak i prekluzja dowodowa z procesu za osądzonej prawomocnie okres wymagalności. Jest to bowiem nowy proces, którego przedmiotem jest samodzielne roszczenie i w związku z tym, prekluzja faktów i dowodów może być oceniana wyłącznie w ramach reguł tego nowego procesu. Zatem, jeśli z jakichś względów pozwany w poprzednim procesie nie kwestionował

istnienia najmu w związku z wypowiedzeniem, względnie nie zgłosił określonych dowodów, to w procesie za kolejny okres, może taki zarzut podnieść i zgłosić dowody, skoro ten zarzut oraz okoliczności faktyczne nie były wcześniej badane i nie wchodziły w podstawę rozstrzygniętego prawomocnie sporu (czyli nie są objęte powagą rzeczy osądzonej) w sprawie oświadczenie czynszowe za poprzednie okresy.

Ten kierunek został także przyjęty w zawierającej podsumowanie dorobku orzecznictwa co do wykładni art. 365 § 1 k.p.c. i 366 k.p.c. na tle roszczeń rozdrobnionych uchwale z 27 października 2021 r., III CZP 109/20 (OSNC 2022/4/38), w której uznano, że wykładnia prawa, która legła u podstaw rozstrzygnięcia w zakończonej prawomocnie sprawie, w której powód dochodził części świadczenia, nie jest objęta mocą wiążącą wyroku w innej sprawie o dalszą część tego świadczenia, pomiędzy tymi samymi stronami, w tym samym stanie faktycznym i prawnym, jeśli jest rażąco sprzeczna z prawem. Sąd Najwyższy wskazał, że dopuszczenie możliwości odmiennego oceniania przez sądy o zasadności poszczególnych części tego samego roszczenia, pomiędzy tymi samymi stronami, w tzw. procesach częściowych, w niezmienionych okolicznościach, stanowi zaprzeczenie społecznie oczekiwanych reguł ochrony prawnej i narusza zasadę zaufania do organów wymiaru sprawiedliwości, a tym samym stabilności orzeczeń sądowych, ich przewidywalności i bezpieczeństwa obrotu prawnego. Jeśli zasada odpowiedzialności pozwanego jest niepodzielna, to orzeczenie zasądające część świadczenia, zawiera w sobie implicite przesądzenie tej zasady. Sąd podkreślił jednak, że przypisanie tej regule w procesach częściowych charakteru bezwzględniego nie jest rozwiązaniem prawidłowym. W kontekście zasady wyrażonej w art. 365 § 1 k.p.c. nie jest identyczna sytuacja związania prawomocnym orzeczeniem rozstrzygającym o całym określonym roszczeniu w procesie o inne roszczenie pomiędzy tymi samymi stronami, z sytuacją w opisanych wyżej procesach częściowych. W tym drugim przypadku, co oczywiste, nie może być mowy o związaniu, gdy w procesie o pozostałą część roszczenia nastąpi zmiana okoliczności faktycznych lub stanu prawnego. Za równoważny z tą sytuacją uznano przypadek, gdy w zakończonym prawomocnie procesie o część roszczenia sąd nie uwzględnił, niezależnie od przyczyn, wszystkich istotnych dowodów, a także gdy pominął przepisy prawa materialnego, mające wpływ na rozstrzygnięcie istoty sprawy, które obowiązany jest zastosować z urzędu, bez względu na inicjatywę w tej materii samych stron. Sąd Najwyższy potwierdził zaprezentowane w wyżej powołanej uchwale III CZP 3/18 stanowisko, że w kolejnym procesie o dalszą część roszczenia nie obowiązuje prekluzja co do twierdzeń, zarzutów i dowodów z wcześniejszego prawomocnie zakończonego procesu. Ponadto podkreślił, że istotą władzy sądowniczej jest orzekanie w warunkach niezawisłości, w sposób bezstronny, zależny nie tylko od obowiązujących ustaw, ale także od wewnętrznego przekonania sędziego oraz jego swobody w ocenie praw i faktów stanowiących przedmiot sporu. Treść orzeczenia zależy od wyników wykładni, które mogą być różne, w zależności od jej przedmiotu, i przyjętych metod. Może więc istnieć wiele możliwych i dopuszczalnych interpretacji, a sam

fakt wykładni z natury rzeczy cechuje subiektywizm.

Jak ustalił Sąd Okręgowy, strony pozostają w sporze co do czterech przetargów na wyprodukowanie i dostarczenie kuchni (...) (...), do których pozwany przystąpił w latach 2011 i 2012. W związku z tymi zdarzeniami powód wytoczył trzy powództwa. Poza niniejszą sprawą w dwóch sprawach zapadły wyroki zasądzające, z czego jeden z nich (IX GC 1208/14, I ACa 343/17) jest prawomocny, a drugi oczekuje na rozstrzygnięcie wniesionej przez pozwanego apelacji.

Niewątpliwie podstawy sporów są analogiczne - dotyczą tej samej dokumentacji technicznej, a przypisywane pozwanemu naruszenie praw autorskich miało polegać na takich samych, powtarzalnych działaniach. Sprawy te nie są jednak sprawami oświadczenie rozdrobione. Powód wiąże bowiem swe roszczenia z odrębnymi zdarzeniami, z których każde miało stanowić podstawę do powstania po stronie pozwanego odrębnego długu.

Opowiadając się za wąskim rozumieniem zakresu mocy wiążącej powyższego orzeczenia, tj. tylko co do treści samego wyroku, a nie przesłanek, które doprowadziły do jego wydania, Sąd Apelacyjny ma na uwadze, że ani Sąd pierwszej instancji, ani Sąd Apelacyjny w uzasadnieniach wyroków sprawach IX GC 1208/14 i I ACa 343/17 nie badały zarzutów, które pozwany obecnie przedstawia zwalczając roszczenie powoda. Sądy poprzestały na stwierdzeniu, że autorskie prawa majątkowe powoda są bezsporne. Z uzasadnienia wyroków nie wynika, aby poddały dokumentację samodzielnemu testowi na spełnienie przesłanki z art. 1 pr. aut. Fakt, że pozwany nie stawiał we wcześniejszym procesie zarzutów co do braku twórczego charakteru dokumentacji, nabycia praw autorskich przez powoda oraz co do tego, że wyprodukowanie egzemplarzy kuchni nie narusza autorskich prawa majątkowych do dokumentacji technicznej, nawet przy założeniu jej twórczego charakteru, nie pozbawia go możliwości podnoszenia tych zarzutów w obecnym postępowaniu. Jak trafnie wskazał Sąd Najwyższy w powołanych wyżej uchwałach w sprawach III CZP 3/18 i III CZP 109/20 nawet w kolejnych procesach o dalszą część roszczenia nie obowiązuje prekluzja co do twierdzeń, zarzutów i dowodów z wcześniejszego procesu.

Odmienne poglądy, wbrew wywodom skarżącego, nie wynika z powołanego w apelacji postanowienia Sądu Najwyższego z 31 stycznia 2020 r., III CSK 181/19 (LEX nr 3172578), w którym stwierdzono, że waloru wiązania nie mają motywy wcześniejszego prawomocnego wyroku. Przywołanie tego orzeczenia jest nieadekwatne i z tego względu, że w ówczesnej wcześniejszej sprawie rozstrzygano o żądaniu ustalenia nieważności umowy, a więc przesądzającej o istnieniu lub nie stosunku prawnego, a ponadto problem w sprawie sprowadzał się do związania tym wyrokiem podmiotu trzeciego. Jest niesporne, że powód nie uzyskał do tej pory wyroku ustalającego w sentencji jego prawa autorskie.

W konsekwencji, w niniejszej sprawie, wobec zaprzeczenia pozwanego, powód był zobowiązany do wykazania, że przysługują mu autorskie prawa majątkowe, których ochrony się domaga, a poprzestanie na

odwołaniu się do zapadłego prawomocnego orzeczenia odnoszącego się do innego przetargu było niewystarczające.

Rozpoznanie pozostałych zarzutów apelacji trzeba poprzedzić przypomnieniem granic niniejszego postępowania. Powód jednoznacznie wywodził w pozwie, że przysługują mu autorskie prawa do dokumentacji technicznej, a nie do projektu tej kuchni, czy też do utworu w postaci kuchni polowej. Wynika to zarówno z punktu 1 żądania pozwu, jak i jego uzasadnienia, gdzie utworem nazywano wyłącznie dokumentację techniczną. W piśmie z 1 kwietnia 2019 r. powód podkreślał, że jego roszczenia nie odnoszą się do zewnętrznej postaci produktu, jakim jest kuchnia polowa, lecz dotyczą naruszenia praw autorskich do dokumentacji technicznej (k. 149).

Uwaga, że rysunki zawarte w dokumentacji mogą dawać podstawę do rekonstrukcji podlegającego ochronie elementu twórczego, tj. projektu kuchni, została zawarta w piśmie z 19 sierpnia 2019 r. Nadal jednak powód dochodził ochrony praw do dokumentacji technicznej, a nie do projektu. Z przedstawionej dokumentacji nie wynika też aby projekt był jej częścią.

Ze względu na podniesiony przez pozwanego zarzut przedawnienia roszczenia, podkreślić również trzeba, że zawezwanie do próby ugodowej dotyczyło zapłaty na rzecz powoda kwoty 494.460 zł tytułem wynagrodzenia za naruszenie autorskich praw majątkowych do wspólnego autorskiego prawa majątkowego do całości utworu w postaci dokumentacji technicznej kuchni polowej (...) (...). Naruszenie to miało polegać na sprzedaży Jednostce Wojskowej nr (...) z siedzibą we (...) sztuk kuchni polowej typu (...) (...) za cenę 3.296.400 zł brutto, po uprzednim wyprodukowaniu tych kuchni w oparciu o dokumentację techniczną (...) (...). Tylko co do takiego roszczenia nastąpiła zatem przerwa biegu przedawnienia.

Słusznie skarżący wskazuje, że w doktrynie dopuszcza się możliwość objęcia ochroną na podstawie prawa autorskiego także dokumentacji technicznej (zob. np. wyroki Sądu Najwyższego z 30 czerwca 2005 r., IV CK 763/04, OSNC 2006, Nr 5, poz. 92; z 19 lutego 2014 r., V CSK 180/13, LEX nr 1455199; z 15 listopada 2012 r., V CSK 545/11, LEX nr 1276237, a także wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) z 29 stycznia 2020 r., VII AGa (...), LEX nr 3103243). Jednocześnie jednak, na co zwrócił uwagę Sąd Okręgowy, podkreśla się (jak w wyroku V CSK 180/13), że dokumentacja techniczna często znajduje się na granicy ochrony prawno-autorskiej. Ochronie tej nie podlega samo techniczne rozwiązanie zawarte w dokumentacji (tak w sprawie V CSK 545/11). Dokumentacja może podlegać takiej ochronie, jeżeli ma cechy wyróżniające i zawiera - uzyskane przy wykorzystaniu swobody twórczej - swoiste cechy osiągnięte dzięki indywidualnemu wkładowi pracy twórczej autora. Sąd Najwyższy zwrócił też uwagę na fakt, że granice indywidualnego ukształtowania dzieła technicznego są znacznie węższe przy dokumentacji dla celów produkcyjnych (wykonania urządzenia), a szersze przy dokumentacji dla celów informacyjnych lub sporządzanej w formie instrukcji obsługi lub opisów konstrukcji i działania urządzeń.

Sąd Apelacyjny popiera także wyrażony w orzecznictwie i aprobowany w doktrynie pogląd, że warunkiem przyznania dokumentacji technicznej ochrony autorskoprawnej jest to, aby charakteryzowała się specyficznymi, będącymi wynikiem indywidualnej kreacji autora elementami, wyrażającymi się w sposobie doboru i prezentacji danych oraz ich interpretacji, a także w formie osobistego i swobodnego (w pewnym chociaż zakresie) ich ujęcia. Nie jest natomiast utworem w rozumieniu prawa autorskiego opracowanie stanowiące jedynie zastosowanie nawet wysokospecjalistycznej wiedzy technicznej, jeżeli jego treść jest z góry zdeterminowana obiektywnymi warunkami i wymaganiami technicznymi oraz charakterem rozwiązywanego zadania technicznego (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w (...) z 9 listopada 2006 r., I ACa 490/06, LEX nr 298567; J. Barta, R. Markiewicz, Problemy praktyczne dotyczące kwalifikacji wytworu intelektualnego jako utworu (w:) J. Barta, R. Markiewicz, Prawo autorskie i prawa pokrewne, Warszawa 2019; R. Markiewicz, 2.5.9. Dzieło techniczne (w:) Ilustrowane prawo autorskie, Warszawa 2018).

Zgodnie z art. 21 pr. aut. ochroną objęty może być wyłącznie sposób wyrażenia; nie są objęte ochroną odkrycia, idee, procedury, metody i zasady działania oraz koncepcje matematyczne. Ochronie nie podlega zatem idea, a forma w jakiej została przedstawiona. Prawo autorskie nie chroni pomysłu. Twórczość dokumentacji trzeba więc odróżnić od innowacyjności utworu, którego ta dokumentacja dotyczy. Koncepcja wykonania przedmiotu, którego dokumentacja dotyczy, nie podlega ochronie. W literaturze słusznie się wskazuje, że problem samoistnej ochrony dokumentacji technicznej powstaje tylko wówczas, gdy w twórczy i indywidualny sposób przedstawiono techniczny przedmiot tej dokumentacji (który może być zarówno twórczy, jak i nietwórczy). Ochrona samego przedstawianego przedmiotu prawami wyłącznymi, w tym w ramach prawa autorskiego, jest kwestią odrębną. Nie podlegają także ochronie na podstawie przepisów prawa autorskiego zawarte w dokumentacji rozwiązania techniczne (zob. E. Traple, Prawnoautorska ochrona projektów technicznych, Transformacje prawa prywatnego, 2012, nr 2, s. 25-38; R. Markiewicz, op. cit.).

Wobec zakreślonego przez powoda przedmiotu sporu, dla rozstrzygnięcia sprawy było obojętne czy ochrona prawnoautorska przysługiwała utworowi kuchnia polowa (...) (...). Istota sporu sprowadzała się do przesądzenia czy dokumentacja techniczna przedstawiała kuchnię polową w sposób twórczy.

Wobec zaprzeczenia w odpowiedzi na pozew (co wyrażono kategorycznie w punkcie IV pisma), aby powoływana przez powoda dokumentacja stanowiła utwór, nakładało na powoda obowiązek podniesienia twierdzeń, że twórca dysponował zakresem swobody w przedstawieniu zawartych w dokumentacji elementów, w jakich elementach upatruje indywidualnego, twórczego wkładu jej autorów, a następnie wykazania tych twierdzeń opinią biegłego. Inaczej mówiąc, aby sąd mógł dokonać oceny prawnej utworu jako spełniającego przesłanki z art. 1 ust. 1 pr. aut. konieczne jest zakreślenie przez powoda podstawy

faktycznej powództwa przez wskazanie nie tylko utworu, ale też jego cech indywidualnych i twórczych. Podstawą oddalenia powództwa - co niewątpliwie wynika z uzasadnienia zaskarżonego wyroku - było przede wszystkim nie spełnienie tych wymagań.

Zgodzić się trzeba z powodem, że o ocenie cech twórczych dokumentacji kuchni (...) (...) nie mogła przesądzać wydana w innej sprawie opinia biegłego dr hab. A. G. (1), specjalisty w zakresie ekonomii, marketingu i reklamy oraz wyceny praw autorskich. Po pierwsze, z opinii nie wynika, aby biegły miał wiedzę specjalną niezbędną w tym zakresie. Po drugie, związek z dokumentacją do kuchni (...) (...) miała wyłącznie opinia wydana w sprawie między tymi samymi stronami o sygnaturze IX GC 51/18 na okoliczność wyceny wysokości wynagrodzenia przysługującego powodowi. Opinie wydane w sprawie IX GC 128/17 i I AGa 223/19, prowadzonej przeciwko pozwanemu z powództwa (...) sp. z o.o., dotyczyły dokumentacji technicznej do kuchni polowej (...) (...). Nie dysponując wiedzą specjalną Sąd nie mógł ocenić na tej podstawie czy objęta sporem dokumentacja ma cechy twórcze, czy też nie. Sąd Okręgowy jasno jednak takie stanowisko wyraził. Odwołanie się do kryteriów oceny wskazanych w opinii A. G. wzmacniało wyłącznie stanowisko, że same twierdzenia powoda, wobec przedstawianych przez pozwanego zarzutów, nie są wystarczające do uzyskania oczekiwanego rozstrzygnięcia.

Podkreślić trzeba, że pominięcie wyżej wskazanych opinii sporządzonych przez A. G. (1) nie prowadzi do ustaleń korzystnych dla powoda. Nadal bowiem w sprawie brak twierdzeń i dowodów pozwalających na ustalenie twórczego charakteru poddanej pod ocenę dokumentacji.

Stawiając zarzut braku wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego zebranego w sprawie, skarżący powołuje nieistniejące jednostki redakcyjne art. 233 k.p.c. (ust. 1 i 2). Z pewnością miał na myśli art. 233 § 1 k.p.c., ponieważ ten przepis dotyczy oceny materiału dowodowego. Skarżący nie wyjaśnił, na czym miałyby polegać naruszenie art. 227 k.p.c. Przepis ten dotyczy przedmiotu dowodu, a nie jego oceny.

Na okoliczność stanowienia przez dokumentację techniczną kuchni polowej (...) (...) utworu powód powołał dowód z zawartych na płycie CD plików oraz prawomocny wyrok w sprawie IX GC 1208/14 (I ACa 343/17). Wskazywał też na postawę pozwanego, który wcześniej, zwłaszcza zawierając umowę o nabycie praw autorskich, jak i zawierając umowy licencyjne z powodem w latach 2013-2015, nie kwestionował twórczego charakteru dokumentacji. Dowód z opinii biegłego z dziedziny rachunkowości miał służyć wyłącznie ustaleniu wysokości należnego powodowi wynagrodzenia.

Sąd Okręgowy w uzasadnieniu wyroku nie przeprowadził szczegółowej analizy dokumentacji, ale takiej analizy nie dokonywał także powód. Sąd pierwszej instancji jednoznacznie wskazał, że nie jest w stanie dokonać oceny dokumentacji pod względem jej twórczego charakteru bez oceny biegłego.

Uzupełniając ustalenia Sądu pierwszej instancji Sąd Apelacyjny stwierdza, że na dołączonej do pozwu

płyce znajduje się (...) plików w formacie pdf, z czego na (...) są rysunki techniczne, jeden zawiera instrukcję obsługi, zawierającą tekst i zdjęcia, jeden zaś to wykaz dokumentacji kuchni polowej (...) (...) - zestawienie rysunków dokumentacji konstrukcyjnej, z którego wynika, że w skład dokumentacji wchodziła instrukcja obsługi, zbiorcze zestawienie norm (...) oraz dokumentacja konstrukcyjna zawierająca (...) rysunki.

Złożona w wyniku zarzutów pozwanego płyta CD, która - według twierdzeń powoda - odzwierciedla dokumentację techniczną objętą umową ze (...) SA, zawiera 28 folderów o nazwach odpowiadających poszczególnym częściom lub zespołom kuchni (np. trzon kuchni, układ jezdy, zespół kotłów, patelnia, pokrywa, namiot, schemat instalacji elektrycznej). Foldery (...) zawierają wyłącznie rysunki techniczne. Ich ocena pod kątem oryginalności (twórczego wkładu autora), bez wiedzy specjalnej, jest niemożliwa. Dla będącego laikiem Sądu są to rysunki odwzorowujące poszczególne elementy, instalacje czy zespoły części. Sąd nie jest w stanie dostrzec ich indywidualnego charakteru, nie ma też żadnego punktu odniesienia. Powód tymczasem poprzestał na uwagach ogólnych. Ani w żadnym piśmie procesowym, ani w apelacji nie odniósł się do konkretnych folderów, plików czy też zastosowanych w nich rozwiązań co do sposobu prezentacji. Bardziej szczegółowe twierdzenia pojawiły się dopiero w piśmie procesowym z 4 lipca 2022 r., o czym niżej.

Odmianą zawartość ma folder 1 zatytułowany K. polowa (...) (...) Folder ten zawiera 10 plików. Pierwszych 6 to rysunki techniczne, w części prostych, pojedynczych elementów, jak tabliczka znamionowa (plik 6), podkładka (plik 2), tuleja (plik 4), po elementy być może bardziej zaawansowane technicznie, jak "przyrząd do wyciągania wkładki blokującej" (plik 3), " (...)" (plik 5), czy też rysunek zawarty w pliku 1, który - ja się zdaje - odzwierciedla całość kuchni w różnych rzutach. Brak katagorycznej oceny co do treści tych rysunków wynika z niedysponowania przez Sąd Apelacyjny wiedzą specjalistyczną. Plik nr 7, zatytułowany (...) przedstawia instrukcję obsługi. Instrukcja zawiera zdjęcia, ogólne informacje o budowie i działaniu kuchni, wskazówki co do eksploatacji i konserwacji i co do wyposażenia kuchni. Ocena twórczych elementów instrukcji jest nieistotna, o czym niżej.

Plik 8 to prosty wykaz (w punktach) części wchodzących w skład wyposażenia kuchni. Sąd Apelacyjny nie dostrzega w ujętych w punktach spisie cech oryginalności. Takich cech nie zawiera też plik na pierwszej z płyt: przedstawiony w formie tabeli wykaz dokumentacji kuchni polowej (...) (...) - zestawienie rysunków dokumentacji konstrukcyjnej.

Plik 9 to wydane przez (...) nr (...) z 17 grudnia 2002 r. Plik 10 to zatwierdzenie kuchni do produkcji seryjnej przez (...). Jest oczywiste, że pliki te nie zostały wytworzone przez powoda, ani podmiot, z którym zawierał umowę o przeniesieniu praw.

Sąd Apelacyjny podkreśla, że twierdzenia istotne dla rozstrzygnięcia sporu, w tym co do zakresu cech twórczych, powinny być podniesione przez powoda w pozwie, a najpóźniej w replice na odpowiedź na pozew, w której pozwany zakwestionował spełnienie przesłanek z art. 1 ust. 1 pr. aut. Obowiązek taki wynikał z art. 4585 k.p.c. w brzmieniu obowiązującym w chwili wniesienia pozwu (31 stycznia 2019 r.) oraz z zarządzenia przewodniczącej z dnia 8 marca 2019 r. (k. 129).

Twierdzenia co do twórczego charakteru dokumentacji zawarte w piśmie z 19 sierpnia 2019 r. były zatem spóźnione i mogły zostać przez Sąd Okręgowy pominięte. Nie mniej i one nie są wystarczające dla uzyskania pozytywnego dla skarżącego wyroku. Powód wywodził bowiem bardzo ogólnie, że w załączonej dokumentacji "można jednak odnaleźć przykłady rysunków niestanowiących prostych rzutów poziomych i pionowych poszczególnych części składających się na kuchnię polową, lecz przedstawiających fragmenty części z perspektywy bocznej. Ponadto autorskiego ujęcia można doszukać się także w wyborze zobrazowania tych a nie innych części na danych planszach i ich łącznego zestawienia" (k. 226). Nie wskazał natomiast, w których z ponad 800 rysunków "można odnaleźć" przedstawienie fragmentów z perspektywy bocznej, ani też na ile dobór poszczególnych rysunków nie został wymuszony konstrukcją kuchni i celem wykonania rysunków, a na ile jest innowacyjny do tego stopnia, że można "doszukać się" autorskiego ujęcia ich twórców. Sam powód zauważa, że cechy twórcze mogą mieć tylko niektóre z rysunków, zwłaszcza przedstawiających wygląd zewnętrznych elementów kuchni polowej. Nadal jednak nie wskazuje, które to są rysunki i nie zestawia ich z innymi. Nie dysponując wiedzą specjalną Sąd Okręgowy nie był w stanie twierdzeń powoda zweryfikować, nie może tego uczynić także sąd odwoławczy.

W żadnym razie do przesądzenia o innowacyjnym wykonaniu dokumentacji technicznej nie mogą służyć zdjęcia innych kuchni polowych, ponieważ są to utwory nieporównywalne.

Zwraca też uwagę Sądu Apelacyjnego fakt, że użyte przez powoda, nawet tak ogólne sformułowania co do wykazania twórczego charakteru dokumentacji, są dosłownym powtórzeniem fragmentów zawartych w przedstawionej opinii prywatnej prof. (...) P. P., dotyczącej jednak innej dokumentacji technicznej - kuchni polowej (...) (...) (k. 245-247). Powód dopatruje się zatem cech indywidualnych (oryginalnych, twórczych) w tych samych aspektach, w których prof. P. P. doszukiwał się autorskiego ujęcia samych rysunków technicznych, ich doboru i zestawienia, w innej dokumentacji technicznej, dotyczącej przedmiotu użytkowego o podobnym przeznaczeniu, wytworzonej przez ten sam podmiot. Oczywiście, bez porównania obu dokumentacji przez specjalistę, nie można przesądzić o ich oryginalności. Być może akcentowana przez powoda perspektywa boczna w obu dokumentacjach się twórczo różniła. Nie można także wykluczyć innowacyjności i twórczego wkładu autora w dobór i zestawienie rysunków, lecz wykazanie tych cech, zwłaszcza w przypadku sporządzania dokumentacji różnych przedmiotów o podobnym przeznaczeniu,

obciążało powoda.

Szersze twierdzenia co do twórczego charakteru dokumentacji technicznej kuchni polowej (...) (...) zostały przedstawione tuż przed rozprawą apelacyjną - w piśmie procesowym z 4 lipca 2022 r., do którego powód dołączył opinię rzeczownika patentowego dr inż. M. B. (1) oraz opinię uzupełniającą z 14 kwietnia 2022 r. sporządzoną przez biegłego sądowego w zakresie ochrony własności intelektualnej i prawa autorskiego P. L. (2) do sprawy IX GC 160/18 prowadzonej przez Sąd Okręgowy w (...) na okoliczność zastrzeżeń zgłoszonych przez strony tamtego postępowania co do wcześniejszej opinii tego biegłego (nie przedstawionej do akt sprawy) w zakresie dokumentacji technicznej kuchni polowej (...) (...). Dokumenty te nie mają waloru opinii w rozumieniu art. 278 k.p.c. Sąd Apelacyjny traktuje je jako element twierdzeń powoda.

Przedstawiając opinię P. L. (2), powód wykazuje się niekonsekwencją, skoro sam zwalcza w apelacji odwoływanie się do opinii wydanych co do dokumentacji kuchni (...) (...). Tymczasem opinia P. L. dotyczy tej właśnie dokumentacji. Poza tym, jako odnosząca się do dokumentacji nieznannej Sądowi Apelacyjnemu, nie ma w sprawie innego znaczenia niż potwierdzenie zaaprobowanego już wyżej stanowiska, że także dokumentacja techniczna, przy spełnieniu wymogów z art. 1 ust. 1 pr. aut. może być uznana za utwór. Podkreślić należy, że powód ponownie powołuje się na te same cechy dwóch różnych dokumentacji - co do kuchni (...) (...) i (...) (...), co samo w sobie budzi wątpliwości do oryginalności sposobu prezentacji w powstałej później dokumentacji technicznej kuchni (...) (...).

Opinia M. B. (1) wykazuje cechy twórcze utworu w postaci kuchni polowej (...) (...) oraz dokumentacji, w tym zawartej w niej instrukcji obsługi. Jak już wyżej wskazano, potencjalna innowacyjność utworu w postaci kuchni nie przenosi się na innowacyjność dokumentacji technicznej. Nie przesądzają o niej także zastosowane przy konstrukcji kuchni rozwiązania techniczne - poziomicca w dyszlu, konstrukcja patelni, projekt oświetlenia, połączenie z kuchnią namiotu. Ponadto wnioski co do rzekomego twórczego charakteru tych rozwiązań są nieweryfikowalne. Opinia nie odnosi się do żadnych istniejących na rynku przedmiotów użytkowych tego typu, w tym do wielokrotnie przywoływanej przez powoda kuchni (...) (...)

Co do samej dokumentacji technicznej rzecznik założył, że nie miała ona charakteru odtwórczego, lecz powstawała w jednym procesie twórczym z realizacją kuchni polowej, co nie wynika z ustaleń Sądu pierwszej instancji, a powód nie stawiał w tym zakresie zarzutu niewłaściwych ustaleń faktycznych.

Stwierdzając, że dokumentacji nie można odmówić "pewnej indywidualności" opiniujący wskazał na dobór zestawienia kilkuset rysunków technicznych, które ułożono w indywidualnie dobranej kolejności i opatrzone dopiskami i autorskimi uwagami i wskazówkami dotyczącymi m.in. spawania, regulacji, montażu, tępienia lub łamania krawędzi, cynkowania i stosowanych norm obróbki oraz "licznych innych". Uznał, że dokumentacja jest na tyle złożona i obszerna, że prawdopodobieństwo stworzenia podobnej jest

praktycznie zerowe. Twórczego charakteru rzecznik upatrywał także w projekcie namiotu.

Twierdzenia te Sąd Apelacyjny uznaje za spóźnione w świetle art. 381 k.p.c. Obowiązkiem powoda było przedstawienie ich przed Sądem Okręgowym. Jeśli powód sam nie potrafił wskazać indywidualizujących, twórczych cech dokumentacji, to winien zwrócić się do specjalisty przed wystąpieniem na drogę sądową, a w specyficznych okolicznościach sprawy (brak kwestionowania przez pozwanego twórczego charakteru dokumentacji, zawarcie umów licencyjnych), najdalej po złożeniu odpowiedzi na pozew, z pewnością zaś przed Sądem Okręgowym. Swoiste zlecenie zaopiniowania stanowiska zawartego w uzasadnieniu niekorzystnego dla strony wyroku, a następnie powoływanie się na tę opinię jako na nowość w rozumieniu art. 381 k.p.c., podważałoby sens przepisów o koncentracji twierdzeń i dowodów na wstępnym etapie procesu.

Niezależnie od powyższego Sąd Apelacyjny, co też już podkreślano, nie posiadając wiedzy w zakresie sporządzania dokumentacji technicznej składającej się z rysunków technicznych, nie jest w stanie ocenić czy ich sporządzenie wymagało wyłącznie zawodowego przygotowania ich autora, czy też nosi cechy twórcze. Sąd, nie dysponując ani materiałem porównawczym, ani wiedzą, nie jest w stanie określić zakresu swobody twórczej autorów dokumentacji, wyodrębnić cech wskazujących na ich twórczy wkład, wyróżniających tę konkretną dokumentację techniczną. Sąd nie może odnieść się także do tego na ile zawarte na rysunkach technicznych zapiski były determinowane celem sporządzenia dokumentacji, a na ile ich dobór był swobodny i odzwierciedla twórczy wkład autorów. Podane przez powoda - za rzecznikiem M. B. - twierdzenia, sprowadzają się do nieopartych analizą porównawczą wniosków. Nie wskazano bowiem jak zazwyczaj odzwierciedla się dokumentowany przedmiot w rysunkach technicznych i na ile zastosowany sposób prezentacji odbiega od postępowania szablonowego.

Powód nie wniósł o powołanie biegłego ani przed Sądem Okręgowym, ani w postępowaniu odwoławczym. Postępowanie od początku toczyło się z udziałem profesjonalnych pełnomocników po obu stronach. Sąd Apelacyjny nie dostrzega w okolicznościach niniejszej sprawy potrzeby zastępowania powoda i powołania dowodu z urzędu. Tym bardziej, że twierdzenia co do potencjalnych twórczych elementów dokumentacji zostały uznane za spóźnione.

Z powyższych względów Sąd Apelacyjny uznaje za słuszne stwierdzenie Sądu Okręgowego, że w sprawie nie wykazano, aby dokumentacja techniczna kuchni (...) (...), w części zawierającej rysunki techniczne i ich wykaz, miała cechy twórcze.

Uznanie, że zawarta w dokumentacji instrukcja obsługi spełnia przesłanki ochrony z art. 1 ust. 1 pr. aut. jest nieistotne, ponieważ skarżący nie zarzucał pozwanemu zwielokrotnienia tej instrukcji. W sprawie nie naprowadzano twierdzeń co do tego czy i jakie instrukcje obsługi pozwany dostarczał wraz z kuchnią. Założenia w opinii M. B. (1), że pozwany z pewnością instrukcję tę zwielokrotnił, nie mają

odzwierciedlenia w materiale dowodowym sprawy. Ponadto powód dochodził ochrony w związku z naruszeniem jego praw przez wytworzenie i sprzedaż kuchni polowych. Instrukcja obsługi z istoty rzeczy służy ułatwieniu obsługi już gotowego produktu, a nie jego wytworzeniu.

W konsekwencji niezasadne są podnoszone w apelacji zarzuty naruszenia art. 1 ust. 1 i 21 pr. aut.

Słusznie skarżący wskazuje, że Sąd Okręgowy nie odniósł się do powoływanego w toku procesu art. 3 pr. aut. Za naruszenia tego przepisu jest jednak chybiony. Przedmiotem ochrony zgodnie z art. 3 pr. aut. jest forma wyrażenia w postaci wizualnej prezentacji elementów składowych. Utwór o charakterze zbioru, nawet składający się z elementów, które nie spełniają przesłanek z art. 1 pr. aut., podlega ochronie wyłącznie w zakresie swojej formalnej prezentacji, tj. twórczego doboru, układu lub zestawienia, nie zaś w odniesieniu do zawartości, danych czy informacji, z których się składa (zob. E. Laskowska-Litak (w:) Komentarz do ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (w:) Ustawy autorskie. Komentarze. Tom I, red. R. Markiewicz, Warszawa 2021). Zakres ochrony nie obejmuje więc wykorzystania treści - części, czy nawet wszystkich elementów zbioru. Inaczej mówiąc jakiegokolwiek zwielokrotnienie nawet wszystkich rysunków technicznych zawartych w dokumentacji technicznej objętej sporem, nie naruszało art. 3 pr. aut., o ile nie doszło do powielenia formy ich zaprezentowania w taki sposób, jak w przedstawionej przez powoda formie. Dowodów na takie powielenie nie wskazano.

Podsumowując, Sąd Apelacyjny przyjmuje za własne poczynione przez Sąd Okręgowy ustalenia faktyczne, z wyżej przedstawionymi uzupełnieniami. Wyjątkiem jest ustalenie Sądu pierwszej instancji co do tego, że to pozwany zawarł w dniu 7 maja 2009 r. umowę z (...) Sp. z o.o., na podstawie której nabył udział w autorskich prawach majątkowych. Brak podstaw do takiego ustalenia, skoro stroną umowy był podmiot o innej (choć podobnej) nazwie - (...) sp. z o.o. w P. i wpisany w KRS pod innym numerem. Ustalenie to nie miało jednak wpływu na rozstrzygnięcie. Spór dotyczył bowiem praw powoda, a nie pozwanego.

Powyższe rozważania co do braku podstaw do uznania objętej sporem dokumentacji technicznej kuchni (...) (...) za utwór w rozumieniu art. 1 ust. 1 pr. aut. oraz co do naruszenia art. 3 pr. aut., czynią zbędnym odnoszenie się do pozostałych zarzutów apelacji (odnoszących się do sposobu naruszenia praw powoda oraz wysokości przysługującego mu odszkodowania), nie mogły one bowiem doprowadzić do zmiany zaskarżonego wyroku. Podobnie nieistotne stają się nadal podnoszone w odpowiedzi na apelacji zarzuty pozwanego - co do niewykazania przez powoda przejścia na niego prawa oraz przedawnienia roszczenia. Dlatego na podstawie art. 385 k.p.c. apelację oddalono.

O kosztach postępowania Sąd Apelacyjny orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 99 k.p.c. Wysokość wynagrodzenia pełnomocnika ustalono na podstawie § 15 ust. 3, § 2 pkt 7 i § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców

prawnych (Dz. U. 2018.265.tj.).

Niniejsze pismo nie wymaga podpisu własnoręcznego na podstawie § 21 ust. 4 zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej jako właściwie zatwierdzone w sądowym systemie teleinformatycznym Starszy sekretarz sądowy Ewa Gadomska